

**Notulen van het verhandelde in de vergadering
van Provinciale Staten van Utrecht
gehouden op 29 mei 2017**

Bladwijzer

op de notulen van Provinciale Staten van Utrecht Vergadering 29 mei 2017

BESTUUR, EUROPA EN MIDDELEN

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 9 mei 2017, dienst/sector BDO, nummer PS2017BEM09, inzake jaarstukken 2016 en ontwerpbegroting 2018 RUD Utrecht.

Daartoe besloten

PS2017BEM09

STATEN (provinciale)

Vaststellen agenda.

Ingekomen stukken.

Vragenhalfuurtje

Mondelinge vragen van mevrouw drs. J.P. d'Hondt (PvdA) inzake een claim van de gemeente Houten.

Mondelinge vragen van de heer ir. R.G.H. van Muilekom inzake leegstand detailhandel.

Notulen Statenvergadering van 10 april 2017 en 19 april 2017.

Afscheid de heer A.M. Meijer (SP) te Amersfoort.

Onderzoek geloofsbrieven van het nieuwe Statenlid de heer M.H.O. Boer (SP) te Bilthoven.

Beëdiging van de heer M.H.O. Boer (SP) te Bilhoven.

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 16 mei 2017, dienst/sector BDO, nummer PS2017PS06, inzake benoeming nieuwe griffier.

Daartoe besloten

PS2017PS06

Stemverklaringen.

Stemmingen.

Afscheid griffier de heer L.C.A.W. Graafhuis.

Presentielijst vergadering 29 mei 2017

Voorzitter:	W.I.I. van Beek, commissaris van de Koning
Griffier:	L.C.A.W. Graafhuis
VVD	B.M.H. de Brey, Doorn mevr. drs. N. Eijsbroek, Utrecht mevr. ir. A.A. Ens, Amersfoort drs. J. Germs, Renswoude W.J. Joustra, Langbroek drs. A.H.L. Kocken, Utrecht R. van Reenen, IJsselstein mevr. ir. J.C.V. Vaessen, Utrecht mevr. dr. A.J. Vlam, Nieuwegein
D66	drs. J.G. Boerkamp, Utrecht mevr. H. Chidi, Amersfoort mevr. drs. A.W.T. Dercksen, Baarn M.J. de Droog Msc RA, Utrecht mr. dr. M.C.J. Groothuizen, Zeist ir. N.J.P. Hoefnagels, Bunnik P.D. Overkleeft, Utrecht
CDA	mevr. A.M. Schneiders, Utrecht ing. D.G. Boswijk, Wilnis J.M.W. Jansen, Baarn mevr. T. Koelewijn-Koelewijn, Bunschoten drs. A. Mourik-Geluk, Utrecht C. Westerlaken, Lopik
PvdA	A. Essousi LLB, Utrecht mevr. drs. J.P. d'Hondt, Utrecht drs. C. de Kruijf, Leusden ir. R.G.H. van Muilekom, Amersfoort H.O. Suna, Soest
PVV	mevr. E.J. Broere-Kaal, Soest R.G.J. Dercksen, Bosch en Duin ir. H. IJssennagger, Bilthoven drs. W.J. Ubaghs, Maarssen
SP	M.H.O. Boer, Bilthoven mevr. M.G. Noordenbos, Maarssen mevr. A.M. Poppe, IJsselstein H. Toutouh, Nieuwegein
GroenLinks	drs. F.H.W. Bekkers, Bilthoven mevr. A.C. Boelhouwer, Wijk bij Duurstede ir. H.P. van Essen, Utrecht mevr. drs. E. Kotkamp, Nieuwegein
ChristenUnie	mevr. N. de Haan, Amersfoort drs. C.J. van Kranenburg, Driebergen-Rijsenburg A.J. Schaddelee, Houten
PvdD	mevr. F.M. Arissen LLB, Utrecht mevr. H.J. Keller, Driebergen-Rijsenburg
SGP	G. van Leeuwen, Houten (vanaf 14.40 uur) P.A. van Leeuwen, Rhenen
50Plus	mevr. W.M.M. Hoek, Vreeland
Afwezig:	mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk (D66) ing. T. van Oosterom, Woerden (CDA)

Leden van Gedeputeerde Staten:

drs. ing. P. van den Berg, Amersfoort
mevr. drs. M.W.J. Maasdam-Hoevers, Zeist
mevr. A.M.A. Pennarts-Pouw, Montfoort
mevr. mr. J. Verbeek-Nijhof, Huis ter Heide

Opening.

De VOORZITTER: Ik open de vergadering. Allen van harte welkom. De agenda is niet zo lang, maar wel interessant.

De heer Gijs van Leeuwen heeft laten weten dat hij later zal arriveren en de heer Van Oosterom heeft laten weten dat hij afwezig is.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Dekker vertoeft in het buitenland en is daarom eveneens afwezig.

De VOORZITTER: Dank u wel. Wij houden rekening met de afwezigheid van mevrouw Dekker bij de stemmingen.

Vaststellen agenda.

De VOORZITTER: Ik stel voor om de agenda vast te stellen zoals deze voorligt, met de uitzondering dat onder punt vier een tweetal vragen zijn ingediend. Deze vragen gaan wij onder dat punt behandelen.

Zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de agenda aldus gewijzigd vast.

Ingekomen stukken.

De VOORZITTER: Er zijn geen opmerkingen ontvangen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vragenhalfuurtje.

Mevrouw d'HONDT (PvdA): Mijnheer de voorzitter! In de commissie MME hebben wij al vaak gesproken over de N421, beter bekend als de Limesbaan. Het is een complex en belangrijk dossier waarbij niet altijd even gelukkige keuzes zijn gemaakt. In het AD regio Utrecht van 23 mei lazen wij het bericht: "Houten eist miljoen van de provincie Utrecht om project Limesbaan." Hierin wordt gesteld dat de gemeente Houten claimt € 1.000.000 van de provincie tegoed te hebben in de afrekening van het zogenoemde Salto-project waarmee de Limesbaan is aangelegd. Er blijkt hierover een conflict te zijn ontstaan en er is inmiddels een bemiddelaar aangesteld, zo lazen wij. Daarnaast heeft de gemeenteraad van Houten vorige week bijna raadsbreed een motie aangenomen waarin hij zijn ongenoegen over de situatie uitspreekt. De PvdA heeft daarom de volgende vragen.

Waarop baseert de gemeente Houten deze claim en waarom meent het college dat dit niet terecht is? Kwam deze eis voor de provincie als een verrassing? Zo nee, waarom zijn de partijen hier onderling nog niet eerder uitgekomen? Wat zijn de vervolgstappen voor het bemiddelingstraject en welke gevolgen heeft de ontstane situatie voor het vervolg van de oostelijke ontsluiting van de A12 vanaf Houten, waarvoor onlangs een bestuursovereenkomst is getekend door Rijk en provincie. Levert dit mogelijk vertraging op?

Mevrouw VERBEEK (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Bij de afronding van deze weg komt de afronding van alle kosten. Dit is een project waar geen meerkosten zijn gemaakt, maar waar voordeliger is aanbesteed. De subsidie kan alleen uitbetaald worden voor daadwerkelijk gemaakte kosten. De discussie gaat over welk bedrag terugbetaald moet worden en welke bedragen verrekend mogen worden. Dat zijn twee vraagstukken door elkaar. Daarover hebben wij een advies ingewonnen bij onze eigen interne controle, omdat er verschillende subsidiestromen zijn: de ene subsidiestroom gaat over de fietstunnel en de andere over de aanleg van de weg. Daar komt bij dat in de bestuursovereenkomst in 2011 met het toenmalige BRU, gemeente Houten en de provincie Utrecht een budget afgesproken is. Daarnaast is afgesproken wat de bijdrage per deelnemer is en dat als er minder kosten zijn er naar rato

terugbetaald zal worden. Ondertussen is er een nieuwe werkelijkheid ontstaan met extra wensenbedragen en extra subsidie voor een fietstunnel. Alles zit dus in elkaar vervlochten. De controleurs hebben gekeken welke bedragen aan welk project toebehoren. Daarover is een advies gegeven aan de gemeente Houten en daar is de gemeente Houten het niet mee eens. Vanmiddag om 16.30 uur zitten de mensen bij elkaar om te kijken of wij daaruit kunnen komen. Anders moet er een derde onafhankelijke partij bijkomen om ons te adviseren. Wij krijgen ook accountantscontrole en wij willen dat de bedragen waar Houten recht op heeft exact uitbetaald worden. Daarom gaan wij ervan uit dat wij eruit komen, maar wij moeten het goed verantwoorden.

Dan de vraag of het consequenties heeft voor de oostelijke ontsluiting. Wij hebben daar goed overleg over in de bestuurlijke gesprekken met Houten. Het kan dat bij de afronding van het project geschillen ontstaan over bedragen, maar ik heb niet gemerkt dat het in de onderlinge verhoudingen consequenties zal hebben voor de werkateliers waar wij inzitten met de gemeenten Bunnik en Houten. Ik hoop dat men er vanmiddag uitkomt en ik zal u op de hoogte houden van het vervolg van de gesprekken daarover.

De VOORZITTER: Als er geen verdere vragen zijn rond ik deze vragenronde af. Dan kom ik bij de tweede vragenronde.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! De startnotitie van de retailvisie is in de commissie RGW besproken op 15 mei jl. Wat daadwerkelijk besproken is weten wij niet precies en het verslag van de commissie is nog niet naar de Staten gestuurd. De PvdA heeft een aantal technische vragen gesteld en daar hebben wij vrijdagmiddag antwoord op gekregen. Toch blijven wij met een aantal vragen zitten. Die vragen zijn ontstaan doordat wij een BOB-traject hebben gehad op de aanpak van de leegstand van de detailhandel. Het BOB-traject heeft expliciet aan GS aanbevolen om de regio's en de gemeenten het voortouw te geven in de aanpak van de leegstand van de detailhandel en dat de provincie dat traject gaat ondersteunen.

Een ander belangrijk gegeven is dat in het kader van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie een motie aangenomen is om gezien de discussie die de aanpak van leegstand oplevert in de retail en hoe daarmee om te gaan een gevoelig item is en daarom tot een gedeelde aanpak moet komen met de gemeenten en de regio's om heldere afspraken te maken over de opgaven, de rollen in het proces en de planning. In de afgelopen week hebben wij met een aantal regio's contact gehad en daar leven eveneens de nodige vragen.

Wat voorligt is dat GS in september de retailvisie wil vaststellen. Met dat gegeven komen wij tot de volgende vragen.

De eerste bestuurlijke overleggen over de aanpak gaan in juni plaatsvinden. De opbrengst van de gesprekken daarvan en hoe de gemeenten en regio's daarmee omgaan wordt in september aan Provinciale Staten teruggekoppeld. Is het niet juist en zorgvuldig dat GS, nadat de terugkoppeling heeft plaatsgevonden aan PS en besproken is in de commissie RGW, aangeeft hoe zij de retailvisie verder willen uitwerken en afronden? Waarom kiest u voor het één of voor het ander?

De tweede vraag is dat in de startnotitie staat dat GS het proces van de retailvisie parallel wil laten lopen met het proces in de regio's. Welk proces neemt het voortouw? In de regio wordt volop discussie gevoerd over retail, de aanpak van de leegstand in de detailhandel en hoe gezamenlijk tot een aanpak te komen. Welk proces heeft het voortouw: het proces van GS of van de regio? Kunt u aangeven hoe dat past bij het motto van het college: 'Wij staan in verbinding en willen zo goed mogelijk in verbinding staan met de samenleving'?

De derde vraag, is dat er eenmaal bestuurlijk overleg zal zijn over deze problematiek. Dat zal waarschijnlijk in juni plaatsvinden. Volgens de planning wordt er dan bestuurlijk niet meer gesproken met de gemeenten en de regio's. Bent u bereid om de conceptretailvisie, zoals deze door GS zal worden vastgesteld, eerst met de regio's te bespreken alvorens GS een besluit neemt? Wij horen daar graag een toelichting op.

Mevrouw MAASDAM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik zou de heer Van Muilekom juist daarom willen beantwoorden, want het gaat om een gedeelde aanpak bij de retailvisie. Een gedeelde aanpak die wij samen met regio's, gemeenten en partners, zoals investeerders, oppakken. Het is 'work in progress'. Niet alleen 'in progress' maar ook in verbinding. Op die wijze zal ik ingaan op de vragen. Wij hebben namelijk herhaaldelijk met PS en met de commissie op 15 mei jl. gedeeld dat wij het op deze manier aanpakken. Wij nemen de inbreng vanuit de Staten en de inbreng vanuit de commissie mee. Dat is de reden dat ik gevraagd heb om het een en ander in de commissie te bespreken. Dat betekent dat ik de uitkomsten van het BOB-traject meeneem in de overleggen zoals deze in juni met de verschillende regio's wordt gevoerd. Ik kan u toezeggen dat deze gesprekken allemaal doorgaan. De oproepen die uit het BOB-traject gekomen zijn, geven niet alleen de inhoudelijke urgentie aan dat het een probleem is dat aangepakt moet worden en er een enige tijdsdruk op zit, het geeft eveneens richting aan vragen die wij mee zullen nemen naar de overleggen met de regio's en de gemeenten. Daarnaast zullen wij de oproep van PS meenemen bij de behandeling van de PRS/PRV in december. Daar is een motie aangenomen waarin nadrukkelijk aangegeven is om in overleg te gaan met de regio en gemeenten, ieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid. Daar geven wij eveneens invulling aan. In mijn beleving kan dat parallel lopen, omdat wij het in gezamenlijkheid oppakken. De uitkomsten nemen wij mee naar de commissievergadering van september; dat is toegezegd in de commissie van 15 mei. Mocht onverhoopt blijken dat er behoefte is aan nader overleg, dan komt dat in september aan de orde.

Vooralsnog gaan wij ervanuit dat wij in september met de Staten en de commissie in gesprek gaan en daarop aansluitend de visie in concept kunnen vaststellen. Aangezien wij terugkoppelen lijkt het mij niet nodig om een conceptretailaanpak in te brengen in de commissie. Ik zal wel degelijk terugkoppelen wat in de overleggen is gebeurd. De retailvisie is al 'work in progress', want wij zijn al bezig met gemeenten en er komen pilot gemeenten. Collega Van den Berg gaat met Zeist, Soest en Nieuwegein kijken hoe zij het centrum aan kunnen pakken. Daaruit gaan wij lering trekken. Het 'work in progress' blijft nadat de visie er is. Dan houden wij de gezamenlijkheid met alle partijen vast.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Ik heb twee aanvullende vragen op wat de gedeputeerde zojuist heeft gezegd. Zij zegt aan dat zij in september terugkoppelt naar Provinciale Staten, eveneens wat uit de bestuurlijke overleggen van juni komt. Goed dat wij doorgaan. Als er behoefte is aan nader overleg, is dat dan de behoefte van GS of geeft u ook de gelegenheid als de regio's uitspreken behoefte te hebben aan nader overleg?

Het andere punt gaat over de conceptretailvisie. De vraag was niet of het concept in de commissie besproken wordt voordat dit in GS komt; dat lijkt mij de omgedraaide volgorde. Mijn vraag was of de conceptretailvisie met de regio's besproken wordt, dat de gemeenten en in de regio's het concept kunnen zien voordat daarover in GS een besluit genomen wordt.

Mevrouw NOORDENBOS (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP vindt het heel belangrijk dat gemeenten veel invloed hebben bij de totstandkoming van de retailvisie. Wij willen wel graag duidelijk weten wie wat bepaalt in de retailvisie. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de gemeenten daar dicht bij betrokken zijn als zij de belangen van de inwoners, de wijken en de gemeente behartigen en niet alleen van de retailer. Onze vraag is welke rol Blokker Holding bijvoorbeeld heeft in het totstandkoming van de retailvisie? Er is namelijk zojuist bericht binnengekomen dat het niet goed gaat met dat bedrijf en dat het honderd winkels gaat sluiten en 1900 mensen op straat gezet worden. Dan lijkt het mij lastig als het ondersteunend moeten meehelpen om leegstand tegen te gaan.

De heer SCHADDELEE (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! De leegstand van winkels is een onderwerp waar de Staten al lang mee bezig zijn. Het is goed dat er een retailvisie komt en dat de PvdA dit via het vragenhalfuurtje op de agenda zet van PS. Op dit moment heb ik geen vragen aan GS, maar sta ik hier om te onderstrepen dat wij het een gemis vinden dat er geen startnotitie is die wij in Provinciale Staten kunnen vaststellen, waarbij zowel op inhoud als op het proces veel gevraagd wordt van de gedeputeerde de komende periode en dat inhoudelijk nauw luistert. Wij vragen aandacht om de volgende keer met een goede startnotitie te komen, zodat wij duidelijke kaders kunnen vaststellen en kunnen meegeven. De gedeputeerde kan zich dan gesteund voelen door de meerderheid van de Staten.

Mevrouw MAASDAM (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Als eerste de vraag van de SP. Wij werken nauw samen met de kopgroep retail waarin eveneens investeerders en grote partijen zitten. Een casus als Blokker lijkt mij niet geschikt om hier bij de kop te pakken. Het geeft wel aan hoe noodzakelijk het is dat wij ons bezig houden met de aanpak van retail en kijken naar de centrumfuncties bij gemeenten en dat wij daar voortvarend mee aan de gang gaan en zijn.

Dan de aanvullende vragen van de PvdA of wij van plan zijn om met een conceptretailvisie naar de gemeenten terug te gaan. In onze beleving is het onze zelfstandige verantwoordelijkheid om met een dergelijke visie te komen. Daar hebben wij een bovenliggend belang dat niet betekent dat wij de gezamenlijkheid opzoeken, maar retail vraagt om een stap hoger te kijken, los van het gemeentelijk belang.

Tot slot de vraag van de heer Van Muilekom over wie bepaalt of er een extra ronde komt. Volgens mij bepalen wij dat. De noodzaak voelen wij van twee kanten als daar sprake van is. Daar is waar je in goede samenspraak uitkomt. Dat gaan wij merken tijdens de gesprekken en de antwoorden die wij krijgen op de vragen. De vragenrondes beginnen deze weken, dus dat gaat komen.

De ChristenUnie hoeft ik niet te beantwoorden, want dat was meer een oproep over de startnotitie. Daar is eerder het nodige al over gedeeld.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Los van het vragenhalfuurtje geef ik een reactie op de opmerking van de heer Schaddelee over startnotities. Ooit hebben wij in de Staten vastgesteld wanneer wij een startnotitie opstellen. In de afgelopen periode hebben wij BOB-trajecten doorlopen. Ik stel voor dat wij in de toekomst het proces doorlopen en kijken hoe wij omgaan met startnotities in relatie met het BOB-traject.

De VOORZITTER: Wij zullen het meenemen, want ik denk dat het niet verstandig is dat wij de discussie, zowel over de procedure als over de inhoud, met elkaar voeren.

Notulen Statenvergadering van 10 april 2017 en 19 april 2017.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergaderingen van 10 april 2017 en 19 april 2017 ongewijzigd vast.

Afscheid de heer A.M. Meijer (SP) te Amersfoort.

De VOORZITTER: Midden in de zaal zit een gedeputeerde van een andere provincie en daar nemen wij vanmiddag afscheid van als oud-statenlid. De vorige keer kon ik alleen zeggen dat het er wellicht aan zat te komen, maar dit zijn feiten geworden. Op 19 april was het een voornemen dat jij benoemd zou worden tot gedeputeerde van de provincie Flevoland en inmiddels is dat een feit. Daar feliciteer ik jou van harte mee namens Provinciale Staten van Utrecht. (Applaus)

Het was bijzonder om elkaar laatst in een IPO vergadering in een andere rol tegen te komen; dat gaat nog vaak gebeuren. Ik ga een paar woorden zeggen:

Beste Ad, jij steekt de grote plas over en dat brengt ons in mineur. Los van de meningen die jij verkondigde, gaat een echte debater de arena van de Utrechtse Statenzaal verlaten. Dat alleen al is jammer voor de fans van een stevig debat.

Ik heb de verslagen van de Statenvergaderingen erop nageslagen. Schaamteloos en verbijsterend zijn kwalificaties die jij niet schuwde. Evenals de vraag of iemands gehoororgaan wellicht beschadigd was wanneer jij meende dat hij of zij niet goed naar jou argumenten had geluisterd. Jij hebt een broertje dood aan politici die draaien, wegstijven en smoesjes verzinnen. Doen wat je belooft, met de billen blootgaan en verantwoordelijkheid nemen is jouw stijl; de kiezer recht in de ogen kijken.

Met menig Statenlid en gedeputeerde kruiste jij de degen. Jij kende jouw zaken, deed veel uit het hoofd en met veel passie bracht jij jouw standpunten voor het voetlicht. Vurig kon jij worden als er in

jouw ogen sprake was van onrecht of als een principe werd verkwanseld. Dan was de gang naar die interruptiemicrofoon snel gemaakt; zodanig dat andere Statenleden diezelfde gang wel konden vergeten, want dat plekje was dan voorlopig bezet. "Dominee Meijer staat op de kansel" hoorde ik wel eens fluisteren.

Jij hebt je op een breed terrein gemanifesteerd, maar echt los ging jij op onderwerpen als: openbaar vervoer, regiovervoer, huisvesting, opleiding, de asbestproblematiek in het vorige provinciehuis en de toepassing van de rechtspositieregeling. Als volgens de SP in het bijzonder de afdrachtregeling in het geding was, dan kon jij jou goed verdedigen. Jij voelde je geraakt in een principe dat heilig voor jou was.

Volgens de voorzitter was jij 'een uitdaging'. Enige sturing van zijn kant probeerde jij doorgaans behendig te ontwijken. Soms leek het zelfs of jouw gehoororgaan beschadigd was, maar dat bleek de Oost-Indische variant te zijn. Jij wilde altijd het laatste woord, schaamteloos en verbijsterend. Desondanks werd jouw stijl van debatteren gerespecteerd. Iedereen wist dat hier een oprecht mens staat met het hart op de juiste plaats; een belangenbehartiger pur sang.

Politiek is voor jou niet alleen een zaak van lezen, denken en spreken, maar vooral van doen. In Flevoland ga jij door met wat jij noemt: "Het bevorderen van solidariteit en het bouwen aan de menselijke en sociale samenleving." Busvervoer in alle wijken en dorpskernen, echte banen voor laagopgeleiden en meer en beter geïsoleerde sociale huurwoningen zie jij als belangrijke opdrachten.

De Laan van Rijswijk in Zeist, waar jij als kleine jongen met jouw grootvader 's avonds naar de treinen ging kijken is jouw favoriete plek in de provincie Utrecht. Houdt de herinnering aan dat stukje Utrecht levend wanneer jij de Stichtse Brug oversteeft naar Neerland jongste provincie waar de bestuurlijke term 'poldermodel' een heel aanschouwelijke dimensie verkrijgt. Of je neemt de Nijkerkerbrug of de Hollandse Brug. Welke route uit onze prachtige provincie jij ook neemt, voor ons zal het wennen zijn: een Staten zonder Ad Meijer.

Zo zou het gedeputeerdeschap voor jou ook enige gewenning vergen. Nee, ik ga niet praten over de donkerblauwe BMW 500-serie die in Flevoland tot jou beschikking staat. Sommige grappen zijn te grijs gedraaid in dit gremium en dit is daar een van. Ook zul jij de regie over jouw agenda deels prijs moeten geven in jouw nieuwe functie. Zo zijn er meer zaken die om een aanpassing van jouw kant vragen.

Ad, mede namens de Staten wil ik jou hartelijk danken voor het vele dat jij voor de Utrechtse samenleving hebt gedaan. Ik wens jou veel voldoening in de nieuwe functie van gedeputeerde en ik hoop voor jou dat het niet bij twee jaar blijft. Als blijk van waardering overhandig ik jou ten slotte de bekende roemer met oorkonde en natuurlijk de bloemen. Dat jij met warmte terug mag denken aan jouw bestuurlijke dagen in het Utrechtse, want: denkend aan Flevoland zie ik smalle beken traag door oneindig laagland gaan. Kom na een week polderen gerust nog eens een weekend in Utrechts eigen boomrijke natuurschoon wandelen. Gedeputeerde, het ga je goed. Ad, heel veel succes.

Overhandiging roemer, oorkonde en boeket bloemen. (Applaus)

Een heel bijzonder moment is het, dat een niet-Statenlid in een Statenvergadering iets mag zeggen.

De heer MEIJER (SP): Ik heb weer het laatste woord.

Mijnheer de voorzitter! Heel veel dank voor deze vriendelijke woorden. Vanmorgen ben ik naar kantoor geweest van een regulier provinciehuis, maar om dan te mogen gaan richting de grandeur van Archimedeslaan 6 is een buitengewone eer.

Ik heb mij vanmorgen in stilte afgevraagd – eerst was ik Statenlid in de provincie Utrecht en daarna ben ik inmiddels twee weken gedeputeerde van Flevoland –: wat als het omgekeerd was, dat ik eerst een aantal jaren gedeputeerde in Flevoland was geweest en vervolgens Statenlid in Utrecht werd? Wat had ik dan ingebracht met die ervaringen in mijn achterhoofd, zoals het bouwen van een sociale samenleving onder de Agenda Vitaal Platteland en een stevig fundament onder het openbaar vervoer met

de mobiliteitscentrale waardoor mensen gelijk de goede vorm van openbaar vervoer aangeboden krijgen als zij bellen, het betrekken van coöperaties bij het energiezuiniger maken van sociale huurwoningen, enzovoorts. Ik zou mij niet verveeld hebben in die situatie, maar die situatie doet zich niet voor. Uiteraard zal ik mijn voormalige fractiegenoten goed informeren over datgene dat ik inmiddels geleerd heb.

De afgelopen jaren ben ik gelukkig geweest in deze Staten. Wij hebben op een prettige en fijne manier met elkaar van gedachten kunnen wisselen. Dat ging soms scherp en soms vriendelijk; wij zijn eenmaal wie wij zijn. Over wat u toeschrijft aan mij persoonlijk zult u ontdekken dat dat een eigenschap van mijn partij is. Die manier van je in de strijd werpen zal door mijn fractiegenoten worden gecontinueerd. Dat zal niet al te veel verschil uitmaken; geloof mij.

Het rest mij om u allen te danken voor de afgelopen jaren, zowel college- en Statenleden als ieder ander, vooral de ambtenaren en de griffie. Wat in het geheim de oorzaak is geweest van mijn vertrek, is de afspraak die ik had met Leo Graafhuis. Jaren geleden zei ik tegen hem: "Jij mag pas weg als ik weg ben." Daar heb ik hem aan gehouden. Dank u wel. (Applaus)

Onderzoek geloofsbrieven van het nieuwe statenlid de heer M.H.O. Boer (SP) te Bilthoven.

De VOORZITTER: Wij hebben een vacature in de SP-fractie. Daarvoor is onmiddellijk een kandidaat beschikbaar die velen van u bekend voorkomt. Ik geef het woord aan mevrouw Vlam om te melden wat de onderzoekscommissie heeft geconstateerd.

Mevrouw VLAM (VVD): Mijnheer de voorzitter! De commissie voor het onderzoek van de geloofsbrieven is bijeen geweest en heeft kennis genomen van de bescheiden van de heer Boer. De commissie is van mening dat de bevindingen overeenkomstig de wettelijke vereisten zijn. Er zijn dus geen beletselen in de toelating van de heer Boer tot de Staten van Utrecht.

Beëdiging van de heer M.H.O. Boer (SP) te Bilthoven.

De VOORZITTER: Ik vraag iedereen die daartoe in staat is te gaan staan. Ik lees de tekst van de eed voor.

"Ik zweer dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer BOER (SP): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

(Applaus)

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering voor een korte felicitatieronde. De vergadering is geschorst.

Schorsing van 14.40 uur tot 14.49 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik realiseer mij dat ik bij de opening van de vergadering iets vergeten ben mede te delen, want het is de eerste keer dat onze voltallige driehoofdige directie aanwezig is. Dat komt doordat de opvolger van de heer Andringa: Henri Kool vanmiddag voor het eerst in ons midden is in deze zaal. Veel succes namens de Provinciale Staten. (Applaus)

Statenvoorstel jaarstukken 2016 en ontwerpbegroting 2018 RUD Utrecht.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De VVD is zeer content dat een jonge organisatie, zoals de RUD, binnen de aangegeven kaders een sluitende begroting voor 2018 kan overleggen. Wij hebben er vertrouwen in dat de transitie van lump sum-financiering naar output-financiering goed zal verlopen. De RUD is een organisatie in ontwikkeling en een goede basis heeft om aan de eisen te kunnen voldoen. In het Statenvoorstel over de zienswijzen staat dat de toekomstige fusie van de RUD met de Omgevingsdienst regio Utrecht (ODRU) een stip aan de horizon is. Dat is voor de VVD niet concreet genoeg. Bij diverse gelegenheden is door de Staten benadrukt dat de fusie er uiteindelijk moet komen. Echter, concreter dan dat werd het nooit. Wat de VVD betreft noemt u een datum waar u naar streeft. Dat moet een realistische datum zijn en wij stellen voor dat dit 1 januari 2020 zal zijn.

Om te kunnen voldoen aan de nieuwe Omgevingswet gaat de RUD in 2018 voor € 250.000 investeren in ICT. Provinciebreed wordt veel uitgewisseld qua kennis en opleiding met de provincie, de ODRU en gemeenten. Daarom is het voor de VVD belangrijk dat voor deze investering afstemming wordt gezocht met partijen waarmee wordt samengewerkt, zodat de aangeschafte pakketten hetzelfde zijn of in samenhang gebruikt kunnen worden. Met deze aanvullingen in de voorgestelde zienswijzen kan de VVD instemmen met de begroting 2018.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik heb een opmerking voor de volledigheid van het verhaal van de heer Van Reenen. In 2017 wordt eveneens € 250.000 in ICT geïnvesteerd. Dat maakt een totaal van € 500.000 aan investeringen in ICT.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! De heer Van Reenen heeft een streefdatum van 1 januari 2020 aangegeven. Deze streefdatum is misschien een reële datum, maar de veertien gemeenten die bij de ODRU horen moeten zich daarin kunnen vinden. Gaat u iets doen om dat voor elkaar te krijgen?

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Door deze datum te noemen maken wij het concreet. Als de gedeputeerde laat zien dat het proces er naartoe sneller of langzamer moet, dan kan dat. Zonder streefdatum blijft het een stip op de horizon die wij voor ons uit blijven schuiven. Dat willen wij niet.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! U zet het neer als een opdracht voor de gedeputeerde, terwijl het veel gemeenten zijn die dat ook moeten willen. De VVD heeft de mogelijkheid om de komende maanden in gesprek te gaan met al uw lokale fracties en dit in een verkiezingsprogramma te schrijven dat eventueel volgend jaar in een coalitieakkoord opgenomen kan worden. Heeft de partij van de VVD de mogelijkheid om daar iets in te doen? Wellicht meer dan een gedeputeerde alleen kan doen.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! De gedeputeerde werkt samen met de Staten aan het programma. Wij werken daar van harte aan mee. Natuurlijk hebben wij op allerlei niveaus gesprekken met mensen, maar er moet begonnen worden met het vaststellen van een punt. Dat is wat vandaag aan de orde is.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ter voorbereiding op de afgelopen BEM-vergadering heb ik een aantal schriftelijke vragen gesteld over de RUD, omdat ik die vergadering niet kon bijwonen. Ik heb uitgebreid antwoord gekregen, waarvoor dank. Echter, het zal u niet verbazen dat de antwoorden nieuwe vragen oproepen, zeker als op sommige vragen niet is ingegaan. Alhoewel een aantal van deze vervolgvragen technisch van aard zijn, zal ik u deelgenoot maken van een tweetal grote verbazingen.

Op de vraag wat de extra arbokosten van € 15.000 inhouden, bleken dat geen uren van de Arbo te zijn, maar de aanschaf van twintig steekhoudende vesten. Dit zou € 750 per vest inhouden. In heb ge-googeld en mijn eigen klanten geraadpleegd en de duurste steekhoudende vest dat ik ben tegengeko-

men was ongeveer € 150, naar boven afgerond € 200. Of het antwoord klopt niet of er kan veel bespaard worden op de inkoop.

De tweede verbazing. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen het tarief van een trainee en het tarief van een seniormedewerker. Als de RUD zijn toekomstige adviestaak serieus gaat nemen, hoop ik dat deze adviestaken door een seniormedewerker vervuld worden. Anders is mijn verwachting dat bedrijven dit op hun beurt niet serieus gaan nemen.

Afgelopen maandag was er een werkbezoek aan de RUD. Veel informatie is tot ons gekomen, maar hier kwamen ook een tweetal opvallende zaken naar voren. Allereerst ben ik er niet van overtuigd dat in alle lagen van de RUD het besef is doorgedrongen dat niet alleen de deelnemende partijen klant zijn, maar dat de bedrijven waar gehandhaafd wordt en die de RUD in de toekomst van advies zullen voorzien wellicht een belangrijke klant zijn. Als tweede was onze verbazing groot toen een van de handhavers van de wetten aangaf dat als hij een proces-verbaal moet opstellen, hij dertig tot veertig uur kwijt is. Mijn collega IJssennagger dacht dat hij een vergissing maakte en dat hij dertig tot veertig minuten bedoelde. Dat bleek helaas niet zo te zijn. Ik kan mij goed voorstellen dat deze handhavers weinig zin hebben om een proces-verbaal op te stellen. Het is een overweging om een deel van de extra investering in de ICT van in totaal € 500.000 voor dit doel te gebruiken.

U zult waarschijnlijk niet vaak meemaken dat wij minder ver gaan dan de VVD. Ik heb het over de stip aan de horizon waar ik veel moeite mee heb. Wij horen dat de samenwerking goed en intensief is en deze verder geïntensiveerd zal worden en de kennisuitwisseling is goed. Echter, nooit wordt de datum genoemd. Ik had voorbereid om te vragen de gedeputeerde een jaar de tijd te geven tot mei 2018 om de datum te noemen. De RUD en de provincie kunnen het niet alleen afdwingen, maar de provincie is de grootste partij. Mocht het niet komen tot een datum in mei 2018, dan zal ik een motie indienen zodat er duidelijkheid komt voor het einde van deze zittingsperiode.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! Tijdens de commissie zijn er vragen gesteld die de SP zorgen baren. De antwoorden van de gedeputeerde zijn dusdanig dat wij verder geen echte vragen hebben, slechts een opmerking. De samenwerking van de RUD en de ODRU kost meer tijd dan verwacht. Dat baart ons zorgen. Echter, wij zijn ervan overtuigd dat het de aandacht van de gedeputeerde heeft. De vragen over de personele aangelegenheden zijn ons een zorg. Het personeelsbestand zou in onze optiek een afspiegeling van de maatschappij moeten zijn; daar moet naar gestreefd worden. Het is uitermate onhandig als binnen enkele jaren veel personeel tegelijk met pensioen gaat. Het lijkt erop dat de gedeputeerde hier voldoende aandacht voor heeft.

Handhaving is een punt dat ons na aan het hart ligt. Mensen hebben rechten en plichten als men zich in de openbare ruimte begeeft. Om dat in goede banen te leiden is handhaven essentieel. Het samengaan van de RUD en de ODRU moet dat borgen. Daarvoor is het noodzakelijk dat de samenwerking voortvarend wordt aangepakt. Voor ons geldt eveneens dat wij bijna vielen over de stip op de horizon. Ik zou hier geen datum aan hangen, maar sluit mij aan bij de wens van de vorige spreker om de samenwerking te versnellen. Wij hebben er vertrouwen in dat het in goede banen wordt geleid. Wij zullen instemmen met de zienswijze.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Op 21 april jl. is er sprake geweest van een dumping van drugsafval in het Gagelbos. Ditmaal was het afval afkomstig van een illegale hennepkwekerij. Echter, vaak gaat het over een dumping van chemicaliën uit drugslaboratoria. De aanwezigheid van deze materialen in de natuur is schadelijk voor het milieu en draagt niet bij aan de goede gezondheid voor zowel mens als dier. De gedeputeerde heeft tijdens de commissie BEM van 15 mei jl. aangegeven dat de provincie Utrecht in tegenstelling tot de provincie Noord-Brabant relatief weinig te maken heeft met dumpingen van drugsafval. Het is echter belangrijk dat de provincie scherp blijft. Daarom heeft de PvdD de volgende vragen aan de gedeputeerde. In hoeverre staat de provincie Utrecht in contact met de omliggende provincies, in het bijzonder de provincie Noord-Brabant, over het handhavingsbeleid daar en de gevolgen voor onze provincie? Wij overwegen een motie op dit punt. Wat doet de provincie als het probleem van drugsdumping zich naar deze provincie verplaatst, bijvoorbeeld als gevolg van toenemende handhaving en controles in Noord-Brabant? Is de gedepu-

teerde het met de PvdD eens dat de regulering van de wietteelt zal bijdragen aan het verminderen van dumpingen van drugsafval en dat subsidies voor het opruimen van dit afval daardoor kunnen worden verlaagd, de gewenste controle op telers kan plaatsvinden en de regulering van de wietteelt belasting inkomsten kan opleveren? Wij overwegen eveneens op dit punt een motie in te dienen.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Wat heeft dit te maken met het voorliggende Statenvoorstel, behalve dat het met de RUD te maken heeft?

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Wij hebben dit al in de commissie besproken. In het algemeen wordt gezegd dat de regulering van de wietteelt en het dumpen van drugsafval een groot probleem is voor de RUD, mede vanwege de bezuinigingen. Wij vinden dat dit zeker bij dit agenda-punt besproken dient te worden, want door Staatsbosbeheer en handhavers wordt gezegd: "Wij hebben te weinig slagkracht om de drugsdumpingen tegen te gaan." Dat wordt steeds erger en het is fijn dat onze provincie daar nog niet veel mee te maken heeft. De PvdD wil voorkomen dat de drugsdumpingen naar onze provincie komen omdat er strengere handhaving komt in Noord-Brabant.

De heer HOEFNAGELS (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik ben het volledig met u eens dat een andere regulering van drugs hier invloed op heeft. Echter, ik zoek naar de impact op dit statenvoorstel en naar de impact van de handhaving in Noord-Brabant. Ik zie het niet als een grootschalig probleem in Utrecht, wel in Noord-Brabant. In uw andere functie kunt u daar veel aan doen, zet u daarvoor in.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Mevrouw Arissen heeft het in de beantwoording van de heer Hoefnagels over de bezuiniging bij de RUD. Op welke bezuiniging doelt u?

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Hier en daar komt er wat bij en gaat er wat vanaf. Per saldo gaan er geen uren af, maar het is wel een landelijk probleem dat er te weinig handhavers zijn om de drugsdumpingen tegen te gaan. Het is fijn dat in Utrecht niet veel problemen van het drugsafval ondervonden worden. Echter, de impact op de natuur en de mensen die in het bos wandelen is groot. Wij moeten zorgen dat het in deze provincie niet gebeurt. Mijn vraag aan de gedeputeerde is: hebben wij genoeg mankracht bij de RUD en genoeg slagkracht om de dumpingen voor te zijn?

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Het intensiveren van de handhaving is wat anders dan dat u vraagt. Die vraag heb ik u niet horen stellen.

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! In de commissie heeft de gedeputeerde antwoord gegeven op onze vragen. Toen zei zij dat de handhaving op dit moment goed is, maar wij vragen ons af of dit voldoende is als de dumpingen uitwijken naar deze provincie ten gevolge van strengere handhaving in andere provincies.

Mevrouw DE HAAN (ChristenUnie): Mijnheer de voorzitter! U heeft het over een mogelijke toename. Wij hebben de informatiesessie van de RUD gehad, waarin feiten getoond zijn dat er geen toename is tot op dit moment. Wilt u de inzet vergroten en hebt u de indruk dat daardoor meer dumpingen geconstateerd worden? Wat is precies uw inbreng?

Mevrouw ARISSEN (PvdD): Mijnheer de voorzitter! Wij vragen geen vermeerdering van de uren van werknemers van de RUD. Echter, wij vragen of de gedeputeerde in overleg wil treden met omliggende provincies om te kijken wat het beleid daar is en hoe succesvol dat is. Mocht het gebeuren dat de drugsdumpingen in Utrecht meer plaatsvinden, dan kan zij overleggen hoe wij ons beleid op dat moment kunnen bijstellen. Wij vragen niet om een vermeerdering van mankracht.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik beantwoord eerst de afzonderlijke vragen van de fracties daarna de gezamenlijke vraag over de fusie en de fusiedatum. U bent in grote getale op bezoek geweest bij de RUD en uw bezoek is daar zeer gewaardeerd. Ik heb begrepen dat u daar de informatie heeft gekregen waar u naar op zoek was. Het is een manier van samenwerken die wij ieder jaar zouden moeten voortzetten, omdat het kleur geeft aan de verstandhou-

ding tussen de provincie en de RUD. Wij zijn de grootste opdrachtgever van de RUD. Door de heer Van Reenen werd gememoreerd dat de RUD regio Utrecht de jongste RUD van Nederland is, opgericht in januari 2014. Het is een RUD die in zijn ontwikkeling voorop wil lopen door van lump sum financiering naar output-financiering te gaan, waarbij partijen daadwerkelijk zien wat zij hebben ingekocht en daarover afrekenen. Dat is de meest scherpe manier van kosten verrekenen in een gemeenschappelijke solidaire regeling.

Op een aantal punten valt de bedrijfsvoering te verbeteren. Zeker voor een organisatie die nog niet zo lang bestaat en is samengevoegd met allerlei zelfstandig opererende gemeenten in eensamenwerkingsverband. Hierbij wordt specifiek benoemd om bij ICT slagen te maken. Ik beaam volmondig dat het op dat punt moet gebeuren, eveneens met de aangesloten gemeenten; Houten doet de ICT taken voor een groot deel voor de RUD. Dat is een voorbeeld waarin de ODRU en de RUD zo optimaal mogelijk de handen ineen moeten slaan en moeten samenwerken. Dat wordt gedaan en de systemen waarmee beide organisaties werken zijn hetzelfde om zoveel mogelijk synergie te bereiken.

De PVV stelde een aantal schriftelijke vragen die nog niet naar behoren zijn beantwoord. Ik zie de schriftelijke aanvullende vragen daarover met belangstelling tegemoet, evenals de vragen over de Arbo en de inkoop. Op dat punt moet ik u een gedetailleerd antwoord schuldig blijven. Ik geef wel antwoord op de constatering van de uren. Het tarief dat voor de trainees enerzijds en voor de professionals anderzijds wordt gehanteerd is één soort tarief. Er zit een variabele factor in het aantal uren dat je schrijft tegenover dat tarief. De uren van een professional worden anders berekend dan de uren van trainees. De variabele factor zit dus in het aanrekenen van de kosten.

De vraag wie de klant is van de RUD is helder: dat zijn de opdrachtgevers; gemeenten en de provincie. Wij zijn opdrachtgever en eigenaar van de RUD. De tevredenheid ligt ook bij de eindgebruiker, zoals de organisaties die in de gemeenten gevestigd zijn en waar wordt gecontroleerd en waaraan vergunningen worden verstrekt. Daar wordt onderzoek gedaan en de tevredenheid van klanten gemeten.

Dan de constatering dat een handhaver veel tijd besteed aan het opstellen van een proces verbaal. Dat is geen nieuwe materie en een feit dat alleen voor de handhavers van de RUD geldt. Dat is een feit waar je ook de nationale politie over hoort. Vandaar dat het belangrijk is dat het een tweede taak van de handhavers van de RUD is. Het gaat niet alleen om het verbaliseren. Een groot deel van de taak zit in preventieve handhaving. Zie je handhavers lopen, dan werkt dat preventief en vermijdt dat strafbaar gedrag. Wetend dat er gecontroleerd kan worden houdt mensen op de juiste lijn. Dat is een belangrijke extra taak die hoort bij het handhaven. Niet alleen het uitschrijven van bonnen, maar ook het voorkomen van het uitschrijven van bonnen.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de voorzitter! Kunt u zich voorstellen dat een handhaver zich twee keer bedenkt op het moment dat hij moet handhaven of hij behoefte heeft daar 40 uur mee bezig te zijn?

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik denk niet dat het voor iedere handhavingstaak geldt. Ik ben mee geweest met een handhaver en vind het een type persoon die niet om de zaken heenloopt en iets door de vingers ziet omdat het hem 40 uur werk gaat kosten. De psychologie van de handhaver bestaat eruit dat mensen dingen zien die niet kunnen en waarvan zij weten dat het strafbaar is en zij vanuit hun taak een opdracht te vervullen hebben. Ik ben het met u eens dat het altijd sneller moet kunnen om mensen te laten functioneren waarvoor zij aangenomen zijn. De suggestie dat het ertoe zal leiden dat handhavers dingen door de vingers zien, bestrijd ik. Ik vind echt dat de handhavers fanatieke mensen zijn die hun opdracht zeer serieus nemen en zich zeer serieus tot hun taken kwijten.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de voorzitter! Ik zeg niet dat zij eromheen lopen, maar dat het risico bestaat dat het gaat gebeuren. Een werkweek bestaat uit 40 uur en als je twee processen verbaal per week hebt, kom je uit op 80 uur. Ik had liever gehad dat u zou zeggen dat wij gericht gaan kijken hoe wij de 30 tot 40 uur terug kunnen brengen.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Dat antwoord heb ik gegeven. Het is ongewenst dat er veel tijd gaat zitten in papierwerk, terwijl mensen in het veld hun werk moeten doen. Het streven moet zijn om het papieren deel van de handhaving zo minimaal mogelijk te laten zijn, maar het heeft een functie. Als mensen vervolgd moeten worden, dan moet het dossier op orde zijn. Dat is ook een taak van de handhaving. Het is niet te vermijden, maar wij moeten ernaar streven om het zo zinvol mogelijk te doen. Ik zet mij er persoonlijk voor in dat handhavers hun werk zo goed mogelijk kunnen doen, want dat vind ik een belangrijke taak van de RUD. Ik bestrijd overigens dat iedere handhavingsopdracht tot een urenbeslag van 30 tot 40 uur in de week moet leiden. Er zijn allerlei vormen van handhaving en in de zware gevallen kan ik mij dat voorstellen, maar dan hebben wij het over uitzonderingen op de regel.

De SP noemt het personeelsbestand als afspiegeling van de maatschappij. Ik denk dat u met name doelt op de vergrijzing en het laten instromen van jonge mensen. Ik ben blij dat u tegelijkertijd beaamt dat u het gevoel heeft dat daar serieus naar gekeken wordt. Wij zijn er allemaal bij gebaat dat de kennis van de RUD wordt overgedragen en er voldoende jonge mensen binnenkomen bij uitstroom op leeftijd. Het is geen beleid om afstand te nemen van oudere medewerkers. Dat is niet de personeelsstrategie binnen de Regionale Uitvoeringsdienst.

De PvdD vraagt aandacht voor het grote probleem van het dumpen van drugsafval in de natuur. Ik stelde in de commissie dat het in Utrecht meevalt en daar zijn wij blij om. De provincie werkt intensief samen als het gaat over drugsdumpingen. Vanuit het Rijk is er één budget beschikbaar gesteld om dat te bestrijden. Dat wordt in Noord-Brabant beheerd, omdat het probleem in Noord-Brabant veel erger is dan in het Utrechtse. Er wordt echter zeker intensief samengewerkt. Wij hopen dat de strengere aanpak in Noord-Brabant niet zal leiden tot een watebedeffect waar wij in Utrecht of in andere omliggende provincies de problemen het hoofd moeten bieden. Echter, als dat wel zo is, dan zullen wij met elkaar samenwerken en proberen daar zo goed mogelijk op te reageren. Gelukkig zien wij die ontwikkeling niet in Utrecht, hoewel het te betreuren dat er een recente dumping was in het Gagelbos. U stelde mij wat algemene vragen of het reguleren van de wietteelt kan leiden tot minder dumpingen. Dat vind ik een vraagstuk dat bij een ander onderwerp beter besproken kan worden. Daarbij plaats ik de kanttekening dat het vaak niet gaat over dumpingen van hennepafval, maar van de chemische drugs. Dat heeft niks te maken met het vraagstuk van de regulering van de wietteelt. Het blijft een groot probleem dat alleen de kop ingedrukt kan worden met een streng handhavingsbeleid, zowel in het buitengebied als op de plaatsen waar de illegale drugs gemaakt worden.

De volgende vraag was of er voldoende handhavers zijn. U heeft daar met de RUD over gesproken en zoals u weet wordt dit jaar door de provincie stevig ingezet op groene handhaving. Ik neem een jaar de tijd om te kijken hoe het gaat en of extra handhaving nodig is of dat wij met een andere manier van werken of minder papierwerk slagen kunnen maken. Ik vraag nadrukkelijk de tijd om de inzet die in Utrecht substantieel versterkt is rustig te evalueren en na te denken over eventuele maatregelen.

Dan kom ik bij de vraag van alle fracties over de fusie. De VVD zei: "2020 moet het moment zijn waarop de fusie een feit is." De vraag van de PVV was om in 2018 helderheid te krijgen over wat haalbaar is. Ik vraag u om mij hier meer tijd voor te geven. In het coalitieakkoord staat de opdracht dat in het belang van de provincie Utrecht gewerkt moet worden aan een fusie van de twee omgevingsdiensten. Deze opdracht heb ik in de bestuursperiode van 2015 tot 2019 te realiseren. Ik vind het van belang om uit te lichten wat de huidige situatie is, want de provincie Utrecht is in deze RUD voor 60 procent eigenaar, maar wij hebben niet voor 60 procent zeggenschap. Dat is op een andere manier geregeld. Het is een besluit dat in gezamenlijkheid genomen moet worden en elf gemeenten en één provincie gaan daarover. Die wens moet eveneens bij de ODRU aanwezig zijn om die fusie te maken. Daar zitten de overige vijftien gemeenten van de provincie Utrecht. Daar heeft men net de zaken op orde, nadat de bestaande organisaties zijn gefuseerd. Er is tijd nodig om aan elkaar te wennen. Roepen dat de provincie Utrecht deze datum wil halen is niet de meest constructieve manier. Ik heb geen extra opdracht van u nodig om de inzet te tonen zoals u dat graag ziet. De provincie Utrecht ziet graag deze beweging ontstaan, maar deze zal voor een groot deel gedragen moeten worden door de

andere gemeenten in de provincie Utrecht. Daarvoor zitten wij niet stil, maar ondernemen wij een aantal acties. Er wordt een onderzoek gedaan door bureau AT Osborne samen met de RUD en de ODRU om te kijken waar de synergie zit. De Omgevingswet wordt aangegrepen om te kijken waar de twee omgevingsdiensten de handen ineen kunnen slaan. Er is een ontmoeting gepland tussen de dagelijks besturen van de ODRU en de RUD om deze beweging te verkennen en binnenkort heb ik hierover een overleg met de twee directeurs van de omgevingsdiensten. Ik vraag u om mij daarin meer ruimte te bieden dan het afgeven van een keiharde datum. Dit versnelt de processen niet, maar zet mensen in de weerstand.

De heer UBAGHS (PVV): Mijnheer de voorzitter! Mijn vraag was niet om een einddatum te stellen maar een streefdatum. Een streefdatum is niet definitief, maar om ergens naartoe te werken. Zolang ik in de Staten zit, zal ik niet afrekenen als een streefdatum niet gehaald wordt, want dan worden er wel inspanningen verleent. Anders blijft het in het luchtledige hangen. Vandaar dat de PVV vraagt om de streefdatum te noemen. Voor die datum geef ik u een jaar de tijd.

De heer VAN REENEN (VVD): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp dat een datum noemen deze reactie uitlokt, maar wij willen graag dat het punt op de horizon concreter wordt; een stand van zaken op enig moment waarom dat punt wel duidelijk wordt.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Ik begrijp de wens van de Staten en ik voel de opdracht om meer resultaten te boeken. Ik vertelde u wat ik op de korte termijn onderneem om met de partijen om de tafel te zitten en te kijken waar de samenwerking beter en efficiënter kan, met als stip op de horizon de fusie. Ik begreep dat ik vanuit de PVV meer ruimte krijg dan ik aanvankelijk dacht te krijgen. Kan ik met u de afspraak maken dat wij in 2018 spreken over een datum, zodat ik de komende maanden de gelegenheid heb verkenningen te doen en gesprekken te voeren met partijen? Dan is het geen streven van de Utrechtse Staten op zichzelf, maar een datum die getoetst en geverifieerd is met partijen en ik kan schetsen hoe dat besluit valt bij andere partijen die hier eveneens een rol in hebben en cruciaal zijn in de besluitvorming.

De heer BEKKERS (GroenLinks): Mijnheer de voorzitter! GroenLinks kan zich vinden in het voorstel van de gedeputeerde. Daaraan voeg ik toe dat de gedeputeerde inzichtelijk maakt welke voordelen met de fusie gerealiseerd worden. U geeft aan dat de zeggenschap anders geregeld is en een gefuseerde organisatie mogelijk complexer wordt doordat nog meer partijen gaan over de besluitvorming van het jaarprogramma et cetera. Het is belangrijk dat wij de voordelen helder in beeld krijgen en een inhoudelijk doel hebben met de fusie, anders dan alleen een gefuseerde organisatie op de afgesproken datum.

Mevrouw PENNARTS (gedeputeerde): Mijnheer de voorzitter! Daar kan ik mij in vinden. Het lijkt mij het beste om een datum te noemen in die context. Deze context kan ik leveren, omdat de komende periode de gesprekken met relevante partijen plaatsvinden. Dit kan leiden tot verschillende scenario's waarin u per scenario de voordelen en nadelen kunt zien. Dan heeft u iets om af te wegen. De opdracht is mij helder en ik kom bij u terug. Ik ben blij dat ik de ruimte krijg tot 2018 om op basis van een goede verkenning met de partijen naar u terug te gaan wat haalbaar is en daarin de context van de gesprekken te schetsen.

De VOORZITTER: Ik sluit hiermee de discussie over dit agendapunt. We komen er bij de stemmingen op terug.

Statenvoorstel benoeming nieuwe griffier.

De VOORZITTER: Voorgesteld wordt om mevrouw C.A. Peters te Hillegom met ingang van 1 juli 2017 te benoemen tot griffier van Provinciale Staten van de provincie Utrecht. Er is een tweetal Statenleden dat daar iets over gaan zeggen.

Mevrouw POPPE (SP): Mijnheer de voorzitter! De SP dankt de commissie voor het werk dat zij gedaan heeft om een nieuwe functionaris te zoeken om al het werk van de heer Graafhuis over te nemen.

Dat zal zowaar geen sinecure zijn. Wij hebben het CV van mevrouw Peters gelezen en aan haar achtergrond zal het niet liggen. Wij hebben er het volste vertrouwen in dat de commissie goed werk heeft geleverd. De beoogde griffier in de persoon van mevrouw Peters heten wij van harte welkom en wij kijken uit naar een vruchtbare samenwerking.

De VOORZITTER: Wij gaan over tot een schriftelijke stemming. Er zullen 47 stembriefjes rondgedeeld worden, omdat twee leden afwezig zijn. Daarnaast moeten wij een stemcommissie benoemen. Mijn voorstel is om in die commissie te benoemen mevrouw Broere, mevrouw Boelhouser, de heer Germs en de heer Piet van Leeuwen. Gaat u akkoord met dit voorstel? De bedoeling is dat u op dit briefje de naam zet van degene die u vindt dat de nieuwe griffier moet worden.

De stembriefjes worden ingevuld en verzameld, waarna de stemcommissie de stemmen telt.

De VOORZITTER: Ik vraag de voorzitter van de stemcommissie de uitslag mee te delen.

De heer GERMS: Mijnheer de voorzitter! Wij hebben alle stembriefjes twee keer geteld en de uitslag is als volgt: vier blanco stemmen en 42 stemmen voor mevrouw Peters. (*Applaus*)

De VOORZITTER: Als mevrouw Peters gaat staan ziet iedereen wie onze nieuwe griffier is vanaf 1 juli 2017. Van harte gefeliciteerd en veel succes met uw nieuwe functie.
Dank aan de stemcommissie.

Stemverklaringen.

De VOORZITTER: Er zijn geen stemverklaringen.

Stemmingen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het statenvoorstel jaarstukken 2016 en ontwerpbegroting 2018 RUD Utrecht, PS2017BEM09.

De VOORZITTER: Ik schors de vergadering.

Schorsing van 15.39 uur tot 15.54 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

Afscheid griffier de heer L.C.A.W. Graafhuis.

De VOORZITTER: Geachte aanwezigen, beste Leo. "Afscheid nemen bestaat niet", zingt een bekende Nederlandse zanger. En Leo Graafhuis heeft decennialang gehoopt dat het waar was. Maar ééns bereik je de pensioengerechtigde leeftijd en iedereen die tot 49 kan tellen – en dat kun jij als geen ander, Leo – ziet dat aankomen. En dan mag je de pijp aan Maarten geven. Móet je dat zelfs. Het was even slikken voor je. Dat je na ruim 33 jaar bij de provincie Utrecht, waarvan de laatste 12 jaar als griffier van deze Provinciale Staten, nu per 1 juli met pensioen gaat. Maar, ik weet dat je het geaccepteerd hebt. Dat is geen sinecure voor een man wiens leven tot nu toe vrijwel synchroon liep met deze organisatie. Als kleine jongen wilde je dierenarts of agrariër worden, zei je ooit. Dienende beroepen die mooi aansloten bij de bescheiden persoon die je meende te zijn. Of die je wilde zijn. Of, met een verwijzing naar het onvolprezen Koningslied: die wij allemaal weten dat je bent. Die jongensdroom heeft je niet tegengehouden om in 1984 als beleidsmedewerker bij de provincie van start te gaan. Later werd je hoofd van de afdeling Bestuurlijk Organisatie en Financieel Toezicht.

Toen in 2003 het dualistisch systeem van kracht werd, kreeg Utrecht behoefte aan een kleine, slagvaardige statengriffie. Ze zocht een proactieve, strategisch denkende netwerker, en jij – bescheiden als je bent – herkende je in deze omschrijving.

The rest is history, durf ik rustig te stellen. De provincie is je thuis geworden. Over hoogtepunten hoef ik het niet te hebben. Je carrière hier is immers een aaneenschakeling van hoogtepunten. Bovendien kom je zometeen zelf ook aan het woord en ik wil je niet het gras voor de voeten wegmaaien.

Wie is Leo Graafhuis? Iemand die haarfijn aanvoelt wat er in de Staten c.q. de politiek speelt en daar op allerlei manieren gebruik van maakt. Een krachtdadige griffier, die onmiskenbaar zijn stempel heeft gedrukt op organisatie en werkwijze.

Ik heb uitstekend met hem samengewerkt. De ontmoetingen elke maandag binnen de provinciale driehoek vormden altijd een goede start van de week. Leo is buitengewoon betrokken bij zijn werk. Politiek, dat heeft zijn interesse; al sinds hij raadslid was in Nieuwegein van 1986 tot 1994. En wellicht al eerder. Niet zozeer partijpolitiek, maar everyday politics. Dat ragfijne spel van positie kiezen en kansen berekenen.

Ondanks het feit dat hij niemand naar de mond praat, ligt hij bij de Statenleden hoog in de kast. Het werk van de griffie geniet hier een groot vertrouwen. Hij staat altijd voor ze klaar en 'verwent' ze. Hoewel hij op gezette tijden ook heel kritisch op ze kan zijn. Maar Leo is zo iemand die het zich kan permitteren.

Dingen signaleren, voorstellen aandragen, bruggen bouwen en verbinden: zo stuur jij de griffie op hoofdlijnen. "Het voortdurende anticiperen op het beweeglijke politieke proces maakt elke dag anders en leuk", zei je eens. Je hecht aan praktische uitvoerbaarheid en bent een voorstander van duidelijke meningen, waar anderen vervolgens op mogen schieten. De confrontatie schuw je niet, maar het moet dan wel op de inhoud zijn en de relatie niet in gevaar brengen.

Politieke reuring vind je overigens het allermooiste! Wat je absoluut niet verdraagt, is onrecht. Als je vindt dat iemand onrechtmatig wordt bejegend, dan ga je voor hem of haar door het vuur.

Beste Leo, je eigen medewerkers typeren je als een heel prettige, heel sociale baas, in de omgang heel amicaal. Dat je je soms als een olifant in de porseleinkast gedraagt, wordt door hen ten stelligste ontkend! Ook, dat je eigenwijs zou zijn. Eigenzinnigheid, dat is wel een eigenschap die ze je toedichten. Om het op z'n Twents te zeggen: "Wat je in je kop hebt, heb je niet in je kont." Ik geef het maar door zoals ik het gehoord heb.

Zo was het bij de verhuizing uit het oude provinciehuis de bedoeling dat alle inboedel werd achtergelaten. De hele organisatie zou in het nieuwe pand een totaal nieuwe start maken. Behalve de griffie dan, want Leo stuurde zijn mensen — zes man sterk — het hele gebouw door om stickers op meubilair te plakken. Hij vond het zonde om die nog intacte huisraad te laten staan voor de opkoper. En zo kwamen dat oude dressoir en die leren fauteuils bij de griffie terecht.

Typerend voor Leo: je oren niet laten hangen naar GS; je bent er voor de Staten. En je bent er ook voor je naaste medewerkers, die je door dik en dun steunt. Wel leg je de prestatie hoog voor hen, zoals je dat ook voor jezelf doet. Je geeft je mensen alle kans om zich te ontwikkelen, maar als ze zich niet inzetten volgens de gemaakte afspraken, dan krijgen ze met Leo te maken.

Voor een statengriffier, die het toch van een ordelijke procesgang moet hebben, ben je opvallend wars van protocollen. Hoe anders verklaar je dat je hier ooit een hele dag lang in sinterklaaspak hebt rondgelopen? Terwijl het nota bene geen Sinterklaas was. En hoe zit het met de flexplekken op de 17e, Leo? En er zijn méér bewijzen voor je naar insubordinatie neigende inborst. Was het niet in het voormalige provinciegebouw dat sommige Statenleden zich in de pauze naar de zesde verdieping spoedden, omdat ze daar op jouw kamer konden roken? De regels gelden voor de ambtelijke organisatie, maar niet voor de griffie van Leo. De griffie van Leo heeft er alles aan gedaan om een autonome griffie te worden.

Tijdens PS kwam regelmatig de adjunct-griffier voor vijf minuten aanschrijven, omdat de griffier een persoonlijke tabakspauze had ingelast. Beginnen met stoppen met roken, daar ben je kampioen in. Definitief stoppen, dat is je nog niet gelukt. Wat wil je ook: als je weer eens een poging deed, kreeg je van je naaste collega's het vriendelijke verzoek om alsjeblieft te stoppen met stoppen en weer te beginnen. Omdat je zo chagrijnig werd. Daar heb ik persoonlijk niets van gemerkt.

Wel, dat je uitgesproken bent en recht voor z'n raap. Een prettige eigenschap, wat mij betreft. Diezelfde directheid roept ook weleens wrevel op bij mensen. Als een gespreksonderwerp je te weinig boeit, kun je dat soms op een 'duidelijke' manier kenbaar maken. Maar ja, dan hadden ze ook maar niet over De Roelvinkjes of Temptation Island moeten beginnen. Smalltalk over reality tv is niet aan jou besteed. Want jij hebt gisteravond naar iets heel anders gekeken: Discovery Channel en Politiek24. Inhoudelijke programma's!

Even over je nieuwe bestemming, Leo: je gaat van Usselstein naar Twente. Zenderen, om precies te zijn. Het op één na grootste dorp in de Overijsselse gemeente Borne, met hooguit 1.500 inwoners. Je hebt er een mooi vrijstaand huis met een stuk land gekocht. Dit heeft je mede enthousiast gemaakt voor de periode die komen gaat. Dat zwarte gat, de schrik van elke pensionado, daar ben je dus al doorheen. De hang naar het buitenleven zit diep in je. Al jaren geleden liet je weten ooit nog eens naar het oosten van het land te willen verhuizen, om daar het goede bourgondische leven te leiden: tuinieren, koken, culinaire genoegens.

Leo en een apolitiek leven? Het is moeilijk voor te stellen. Je sluit zelf ook niet uit dat je toch weer politiek of maatschappelijk actief gaat worden, maar dan puur voor je plezier. Alsof je dat in het Utrechtse om een andere reden hebt gedaan! Ga je je draai vinden, daar in het Verre Oosten? Ongetwijfeld. Zeker zodra men daar doorheeft dat jij niet de stereotiepe arrogante westerling bent, maar juist heel sociaal en amicaal. Je dochter woont er ook, met je twee kleindochters. De rol van oppas-opa ligt voor het grijpen! En dat vind je alleen maar leuk.

Dames en heren, er was een periode dat wij dachten: "Hoe moet het zonder Leo?" En ook omgekeerd vroeg Leo zich af hoe hij het zonder de provincie zou moeten stellen. Inmiddels hebben wij een goede opvolger gevonden en snapt Leo dat hij ook zonder de provincie gelukkig kan zijn.

Griffier Graafhuis, na vele fijne jaren staan we op het punt van afscheid nemen. Binnenkort ben je griffier af. Maar 'Graafhuis af', dat zie ik niet gebeuren, ook niet in Twente. Ik verwacht dan ook niet anders dan dat je, straks

- zittend op je terras met uitzicht op het Zenderse groen,
 - nagenietend van een bourgondische maaltijd,
 - bladerend door de bestuurlijke notulen van je vrijwilligersorganisatie,
 - ondertussen mijmerend over je Utrechtse hoogtijdagen,
 - en wat nerveuzig pulkend aan je nicotinepleister,
- toch maar weer een sigaretje opsteekt!

Beste Leo, namens de gehele provinciale organisatie wens ik jou en je dierbaren alle geluk in je nieuwe levensfase!

Ik mag je nu een cadeau aanbieden namens de organisatie, de Staten en GS.

De heer VAN MUILEKOM (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Leo, ik heb mijn mooiste roze kleren aangetrokken, want Tom Dumoulin heeft gisteren de Giro d'Italia gewonnen. Tom Dumoulin heeft een topprestatie geleverd en de eindstreep op een geweldige manier behaald. Datzelfde geldt voor jou in de provincie Utrecht. Jij hebt de eindstreep eveneens op een geweldige manier behaald en tot aan je pensioen doorgewerkt.

Ik zeg iets namens de Staten. Ik heb tegen de Statenleden gezegd: "Ik ken Leo al een hele tijd." Als een voormalig collega en als vriend vertel ik uit mijn hart wat ik met Leo heb meegemaakt. Willibrord heeft al de vraag gesteld of Leo altijd griffier is geweest, maar dat is hij niet. De meeste kennen hem alleen als griffier en dat is de laatste stap in zijn carrière. Ik ben verdrietig en boos, Leo. Oktober 1992 ben ik bij de provincie Utrecht komen werken. Dat is op een paar maanden na 25 jaar. Hoe mooi had het kunnen zijn dat wij samen een zilveren jubileum hadden gehad. Helaas wil jij dat niet volmaken met mij. Eén ding heb ik wel opgeschreven: in het najaar gaan wij elkaar ontmoeten.

1992 was ook de tijd dat de oude griffie en Waterstaat was afgeschaft. De oude griffie was de chique tak van de provincie. Althans, dat vonden zij zelf. Ik ben in dienst gekomen bij de dienst Water en Milieu; het was de dienstenstructuur toentertijd. Ik kan mij herinneren dat de mensen van de dienst Welzijn, Economie en Bestuur (WEB) de kant van het oude provinciehuis op kwamen. Ik was op mijn kamer aan het werk en op een gegeven moment waren er vier mannen van WEB op de kamer aan het praten waar de kast en het bureau moest komen te staan zonder te vragen of zij binnen mochten komen. Dat gaf aan hoe WEB in elkaar zat; ik vond ze arrogant. Ik vond Leo ook arrogant in het begin, moet ik eerlijk zeggen; Leo en zijn manschappen. Leo was uiteindelijk bureauhoofd van het bureau Bestuur en Financieel toezicht. Dat heeft veel met gemeenten en bestuurlijke samenwerking te maken. Daar kwamen onze wegen bij elkaar. Ik was zelf hoofd van het bureau Gebieden. Dat ging over het gebiedsgericht werk in de steigers te zetten binnen de provincie. Dat ging eveneens veel over samenwerking en gemeenten tot samenwerking te kunnen krijgen door instanties en allerlei partners tot samenwerking te krijgen. Wij konden elkaar daarin respecteren, omdat wij dezelfde drive hadden. Wij zijn allebei van mening dat samenwerking tussen partijen vooropstaat om tot een goed resultaat te kunnen komen. Verschillen hadden wij ook wel, want deze VVD'er zal nooit PvdA stemmen. Echter, ik weet dat deze twee partijen goed kunnen samenwerken.

Willibrord gebruikte zojuist het woord 'zorgzaam' en dat herken ik heel erg. Dat heb ik eveneens van andere Statenleden gehoord. Zorgzaam er zijn, maar er ook voor alle Statenleden zijn. Een half jaar geleden heb ik van de PVV gehoord dat zij zich goed ondersteunt en gerespecteerd voelden door Leo en zijn griffie. Dat is was zeker niet in alle provincies het geval. Daarnaast heb ik gemerkt dat 50Plus tevreden is met Leo, want de gerealiseerde wens van 50Plus dat er een spiegel en een haakje op het toilet moest komen heeft hij geregeld. Zo is Leo; hij staat ervoor en hij regelt het. Leo is dag en nacht bereikbaar, je kan hem altijd mailen en krijgt vrij snel bericht. Dat geldt overigens voor het hele team van de griffie dat zij zeer dienstverlenend zijn. Dat is zeker te danken aan jou, Leo.

Zorgzaam heb ik persoonlijk ook ervaren. Leo en ik hadden ons allebei opgegeven voor het beruchte Link traject; dat ging over verbinding maken tussen partijen. Wij hadden een training in de Achterhoek. Het was een leuke bijeenkomst op dag 1. Het was erg gezellig, zowel overdag als 's avonds. Leo was de chauffeur, maar de volgende dag voelde ik mij niet goed. Wij stapten in een warme auto en wij waren Velperbroek maar net voorbij toen ik tegen Leo zei: "Het gaat niet goed." Wat deed Leo: hij scheurt over de vluchtstrook, zet de auto in de berm en dat was op tijd voor mij en zeker voor Leo zijn auto. Leo heeft mij thuis afgezet en heeft het graag gedaan.

'Liefdevol' en 'charmant' zijn woorden die ik Willibrord ook zojuist hoorde zeggen. Het valt mij op dat Leo oprechte aandacht heeft voor vrouwen: oprechte aandacht. In de tijd dat ik bij de provincie werkte, in de jaren 90, was Annet secretaresse bij de dienst Water en Milieu. Leo was met Annet, een ontzettend leuke vrouw en een ontzettend leuke partner. Helaas is zij er niet meer en wij missen haar nog steeds.

Als gepensioneerd griffier moet je op de kleintjes gaan letten. Maar ik heb gemerkt in de tijd dat ik hier zit dat Leo heeft geleerd om goed dingen op te kunnen tellen, af te trekken en nog een keer te herhalen, dus dat komt goed. Dat optellen en aftrekken komt goed van pas.

Leo, jij bent als persoon soms een tikkeltje arrogant, zorgzaam, liefdevol en jij staat voor jouw werk. Jij hebt al deze kwaliteiten als griffier aan Provinciale Staten getoond. Dank daarvoor en wees daar trots op, want het is een feest om met jou samen te werken.

Tot slot Zenderen, de tuin en het bankje. Ik weet niet of Leo groene vingers heeft, maar het is mooi dat het cadeau er is gekomen. De bank moet je zelf kopen, maar ik heb gedroomd hoe ik dat zie; Leo, nadenkend over het leven, languit liggend op die bank. Als je ligt op die bank, dan denk je terug aan de leuke inspirerende debatten van alle aardige Statenleden. Wat dan ontbreekt is een vederlicht zacht kussen onder jouw hoofd met een mooi portret daarop van alle Statenleden die met bloemen in de hand jou toezwaaien. Ik denk dat jij daar geweldig zult dromen over Zenderen en zeker over de periode dat jij in de Provincie gewerkt hebt.

Leo, het allerbeste toegewenst namens alle Statenleden. Hier is een cadeau voor jou.

Mevrouw BROERE (PVV): Er is een onderwerp bij dit agendapunt dat gelukkig geheim is gebleven. Leo, voor jou staan de Statenladies; op gitaar Truke Noordenbos.

De dames zingen voor Leo en overhandigen een paar klompen.

Op de wijs van: Daar in dat kleine café aan de haven

Hier staan we dan samen om afscheid te nemen Van Leo; hij is de griffier
Je kunt nu wel denken, die hebben er zin in Maar wij doen dit zonder plezier
Leo, je werkt hier nu al vele jaren Dat doe je echt op jouw manier Je bent van de regels, de komma's,
de punten je bent echt een goeie griffier

Refrein.

Hij is griffier van de Utrechtse Staten
Hij gaat met pensioen en dat valt echt niet mee Hij is griffier van de Utrechtse Staten
Hij gaat met pensioen.. en wij kunnen niet mee

En twee jaar geleden toen gingen we samen
Naar Noordwijkerhout aan het strand
Daar moesten we nu van elkaar eens gaan leren
Dat bracht je ons daar aan 't verstand
En had je nog vragen, je kon het wel wagen Het antwoord was altijd briljant
Van Leo of Ruud ...dat kon echt niet missen En zij bleven ook altijd charmant

Refrein.

Je hield niet van Bobben, en wilde dat stoppen Maar kreeg dat dus niet voor elkaar Nu sta je beneden
verbeten te roken En denkt: 'ze bekijken het maar'
Je krijgt nu weer veel tijd voor andere zaken je kleinkids in Zend'ren vermaken De kippen en geiten
die lopen er rond En jij straks met jouw nieuwe hond

Refrein.

Je gaat nu vertrekken, je kunt dat niet rekken Wij wensen je een goed pensioen
We zullen je humor en humeur gaan missen En geven je strakkies een zoen
D' herinnering aan jou is niet uit te wissen
Al geven ze ons een miljoen
We zullen het heus met die 'nieuwe' wel redden En moeten het zonder jou doen

Refrein:

Hij is griffier van de Utrechtse Staten
Hij gaat met pensioen en dat valt nog niet mee
Onze Leo gaat de Staten nu verlaten
Beloofd is beloofd... en tot ziens op de thee!
La la la la

De VOORZITTER: Dit was ook voor mij een echte verrassing. Ik kijk nu even naar de heren ... (Hilariteit)

De heer GRAAFHUIS (griffier): Mijnheer de voorzitter! Voor zover ik mij kan herinneren is dit in deze Statenperiode mijn maidenspeech. Zoals Ad eerder zei: wij kennen de spelregels, geen interrupties en ik heb het laatste woord. Voordat ik inga op de vriendelijke woorden van u en van Rob en zeker op het dameskoor, wil ik iets van mijzelf kwijt.

Voor mij is het niet zomaar een afscheid. Ik heb 45 jaar in overheidsdienst gewerkt, waarvan de laatste 33 jaar bij de provincie Utrecht. Als je dan aan het mijmeren bent in de aanloop van je afscheid denk je: "Het is een hele stap, een hele periode die je afsluit. Het is niet niks, je hebt het ook mogen halen; dat is een voorrecht." Als je zo lang bij een organisatie als de provincie Utrecht werkt, wordt het een deel van je leven, een vast patroon. Het is dan een vast ankerpunt in je leven geworden en het maakt deel uit van de structuur van je leven. Dat merk je zeker in tijden van tegenwind en verdriet die ik helaas eveneens bij de provincie Utrecht heb moeten doorstaan. Rob refereerde daar al even aan, maar dat laat ik verder onbesproken.

In al die jaren dat ik bij de provincie heb mogen werken heb ik mij altijd omringd gevoeld door fijne mensen. Ik zet vandaag een belangrijke stap, want ik laat een heleboel los. Ik heb er lang tegenop gezien en zag het als een gapend diep zwart gat voor mij, maar op een gegeven moment kwam het besef dat het goed is geweest na 45 jaar en 33 jaar bij de provincie Utrecht. Het wordt ook lichter als je gaat realiseren dat je dankbaar mag zijn dat je 45 jaar hebt mogen werken, waarvan 33 jaar in een organisatie waar ik altijd mijn petje voor af zal nemen qua mensen en qua werk. Dus ik ben dankbaar dat ik hier heb mogen werken voor de provincie Utrecht.

Ik kwam hier binnen op 1 januari 1984. Dat was een provincie die niet meer te herkennen is in vergelijking met zoals deze tegenwoordig is. Wij hadden toen een P.P.D., Provinciale Waterstaat en de griffie. De griffie werd toen als redelijk arrogant beschouwd. Dat is gelukkig verleden tijd. In al die jaren heb ik vele reorganisaties en cultuurslagen meegemaakt. Deze volgden elkaar in snel tempo op wat een continue proces geworden is. Wij zijn gefocust op de kerntaken, vele taken zijn afgestoten dan wel gedecentraliseerd. Als ik u vertel dat ik mij heb beziggehouden met de ontwikkelingssamenwerking, en sociale vernieuwing met toenmalig commissaris van de koningin Beelaerts van Blokland. Wij zaten 's ochtends om 07.30 uur achter de typemachine en talenpractica probeerden te realiseren in Amersfoort en waren daarmee ver in de tijd vooruit. Wij hebben de open huishouding ingeruild voor kerntaken en dat is een politieke keuze die zeker niet aan mij is.

Ik heb als beleidsmedewerker bestuurlijke organisatie mij bijdrage mogen leveren aan twee streeks-gewijze herindelingsprocessen en de overkant van Woerden en Vianen naar Utrecht. In het verleden werden die processen groots opgepakt. Wij hadden het westelijke en het oostelijke deel en dan maak je veel mee. In vergelijking daarmee is de tijd redelijk rustig geworden. Ik heb meegemaakt dat een gedeputeerde een taart in zijn gezicht gewreven kreeg, dat wij een dode mol kregen in Montfoort en dat wij in Rhenen het dreigement kregen dat wij niet eerder mochten vertrekken dan dat wij het voorstel hadden ingetrokken. Anders bij recente herindelingen, zoals de Vijfheerenlanden, trokken wij toen volle zalen. Wij hebben ooit in het Beatrixgebouw de grote zaal afgehuurd voor een hoorzitting. Ik zal nooit vergeten dat wij een keer in een veilinghal van Vleuten-De Meern zaten die vol zat met tegenstanders die ageerden tegen de samenvoeging met de stad Utrecht. Toen kwam een grote vrachtwagen binnen rijden waarvan men schrok. Met de recente aanslagen zou men tegenwoordig anders reageren. Deze vrachtwagen kwam echter alleen parkeren.

De grootschalige herindeling van Vleuten-De Meern met Utrecht was als alternatief bedoeld van de stadsprovincie. Het zou het sluitstuk zijn van een eindeloze discussie over de bestuurlijke reorganisatie. Niets was echter minder waar. Vele bestuurlijke constructies, zoals bollengebieden, kaderwetgebieden, Wgr gebieden, Wgr-plus gebieden volgden elkaar in een rap tempo op. Ik kan mij goed herinneren dat de stad en de provincie de degen met elkaar kruisten over de wijze van invulling van het zogenaamde 'regionale gat'. De rechtstreekse toedeling van taken door het Rijk aan het BRU was onbestaanbaar. De BRU was immers niet democratisch gelegitimeerd. Het sloeg een gat in het democratische hart van de provincie. De tijd kenmerkte zich door een politieke strijd om het bestaansrecht. De bestuurders van de provincie en de stad stonden met de rug naar elkaar toe. Ik heb toen sterk ervaren hoe persoonlijk relaties doorwerken in de politieke verhoudingen. Ik hoor het Boele Staal nog zeggen in een hoorzitting van de Tweede Kamer: "Het is zij eruit of wij eruit, maar samen kan niet vanwege de bestuurlijke drukte." Die tijd hebben wij meegemaakt. Gelukkig ligt dat achter ons en is er sprake van een goede samenwerking tussen de stad en de provincie. Wat wij toen niet konden bevroeden toen wij letterlijk en figuurlijk onder één dak kwamen te zitten: het voormalige BRU is eveneens in dit huis gevestigd.

In 2003 was het zover dat dualisme werd ingevoerd in de provincies. Het monisme was verleden tijd, al geloofde niemand dat echt. Een nieuw fenomeen trad aan, namelijk de griffier die de ondersteuning van de Staten overnam van de ambtelijke organisatie met aan het hoofd de toen zittende griffier. Dat was wennen voor de gevestigde organisatie en zeker voor de griffier die zijn naam zag wijzigen in 'secretaris algemeen directeur'. Ik weet van Herman Sietsma dat dat hij dat erg vond en lang heeft hij zijn kaartjes bewaard met 'griffier' om mij daar af en toe mee te pesten dat hij de echte griffier is.

Je merkte bij het invoeren van het dualisme dat de organisatie daaraan moest wennen. Men ondervond weerstand en af en toe voelde je je een horzel in de pels van de provincie. Ik geef toe dat ik die positie soms bewust opzocht.

Na een periode van gewenning waarbij de belangen soms schuurden en het weleens armpje drukken was, meen ik dat wij in het Utrechtse een praktische invulling aan het dualisme hebben gegeven. Voor mij is leidend geweest dat de Staten actief door GS worden geïnformeerd en de Staten voor in de beleidsprocessen worden gepositioneerd. Daarin geldt voor mij: het is in het belang van de burger en de burger maakt het niet uit of GS of PS iets doet, als het maar gebeurt.

Ik heb een groot aantal Statenperiodes meegemaakt; de laatste vier als griffier. Opvallend is dat elke Staten zijn eigen cultuur en dynamiek ontwikkelt. Er blijven echter ook ingeroeste gewoonten. Om de vier jaar hadden wij de discussie over de maandag als vergaderdag. Ik zal u aanraden dat niet op de agenda te zetten. Daarnaast is de wijze van vergaderen ingesleten. Ik heb daar de nodige pogingen en bijdragen aan geleverd, maar men blijft terugvallen op het bestaande systeem. Voor de nieuwe griffier ligt daar een mooie uitdaging.

Naast de inhoud en de besluitvormingsprocessen zelf boeien de persoonlijke contacten die ik met u allen had het meest. Vaak waren deze contacten zakelijk, maar ook privé in wederzijds vertrouwen. Daar ben ik u dankbaar voor.

Als ik terugkijk heb ik als griffier veel hoogtepunten mogen meemaken. Hoogtepunten waar ik met veel plezier op terugkijk en waar ik veel van geleerd heb. Ik kijk met plezier terug op de vierjaarlijkse verkiezingen. Dan is een griffie optimaal belast en mag het talent van improviseren niet ontbreken. Ik zie mij nog staan met Willibrord op een vrijdagavond laat toen wij de projectie op dit gebouw aan het uittesten waren; dat was een waardeloos resultaat. Wij hebben op de snelweg op vluchtroutes gestaan en op een gegeven moment zei ik tegen Willibrord: "Wij gaan het toch niet meemaken dat wij de ruiten moeten dichtplakken." Uiteindelijk hebben wij een resultaat geboekt, maar dat is volhouden en doorbijten. We hadden uiteindelijk een mooie projectie.

Bijzonder boeiend heb ik vier procedures meegemaakt om tot een nieuwe CvdK te komen. Ik moet daar de waarnemend CvdK in meenemen. Daar kan ik helaas niets over melden, maar het was bijzonder.

De reis die de Staten maakte naar Straatsburg en het bezoek aan het concentratiekamp Natzweiler-Struthof was indrukwekkend. Wij wisten vooraf dat het een gewaagd bezoek zou zijn op de zaterdagochtend van vertrek en dan acht uur in de bus terug. Echter, naderhand besef je pas hoe zo'n bezoek kan bijdragen aan verdieping van de persoonlijke contacten tussen de Staten onderling en kan bijdragen aan een herstel van vertrouwen dat toen geschonden was door de bestuurlijke crisis in 2008. Het bezoek wordt nog weleens als een snoepreisje neergezet. Ik zeg u: "Het was waardevol en het blijft waardevol om als Staten te investeren in elkaar ontmoeten in een andere omgeving." Zo leerden de tweedaagse in Noordwijkerhout in 2015. De energie spatte er toen vanaf.

Ik ga er nu iets tussenvlechten wat ik zojuist op geschreven heb als reactie op het betoog van de voorzitter en van Rob. U meet mij een aantal eigenschappen aan, maar ik zeg u eerlijk: "Ik heb het altijd met veel plezier en liefde gedaan." De eigenschappen zitten eenmaal in je genen; daar ben je mee begiftigd. Het fijnmazige spel van politiek ligt mij, dat vind ik heerlijk. Dat geeft mij dankbaarheid dat ik afscheid neem van mijn hobby. Wie werkt er zo lang in zijn hobby. Dat er geen verschil meer is tussen werk en privé maakt uiteindelijk niet veel uit, want dat pas je in. Ik kon inderdaad strepen trekken daar waar ik de positie van PS in het geding zag. Dan moet je als griffier af en toe zeggen: "Zo doen wij het

niet, wij gaat het anders doen." Dan moet je ertegen kunnen dat je weerklank krijgt, dat is niet zo erg. Als je confrontatie met behoud van relatie voor ogen houdt, dan vind ik dat je de kritiek mag geven als je vindt dat het niet goed is.

Ik heb hier inderdaad als Sinterklaas rondgelopen en ook als kerstman. Ik wilde nog als kerstboom, maar dat werd wat te gek. Ontzettend bedankt voor de mooie woorden Willibrord. De driehoek was inderdaad een mooi begin van de week met Hans; vaak was Feyenoord onderwerp van gesprek. Gelukkig gaat het met die club wat beter. Vorig jaar was het droevig. Hans ziet er nu ook weer wat fleu-riger uit.

Rob, wij hebben mooie dingen meegemaakt als collega's. Wij hebben inderdaad een Link-traject doorlopen en wat toen gebeurde was frappant en iets moois. Ik zal inderdaad nooit op de PvdA stemmen. Ik heb met menigeen een weddenschap die ik al in april heb gesloten dat uiteindelijk de PvdA in september toetreedt tot het kabinet. Sommigen zeggen: "Dat is humor." Ik zeg: "Let maar op, dat wordt realiteit." Jij dicht mij dingen toe waarvan ik zeg: "Ik ben blij dat ik ze heb, dat zit in mijn genen." Ik vind het heerlijk dat ik daar gebruik van kan maken en anderen daarin kan meenemen.

Dames, wat u mij heeft voorgeschoteld is ontroerend. Ik houd het droog, maar ik vind het mooi dat zo iets spontaans ontstaat. Ik ben blij met de foto die achter mij hangt van mijn 25-jarig jubileum. Dat vind ik een mooie aanwinst dat ik dat terug kan zien. De tekst krijgt een mooi plekje in Zenderen, in het oosten van het land. Dameskoor, ik zou zeggen: "Ga verder. Zoek een impresario; ik zie kansen."

Ik sluit af. Hier staat een dankbaar mens. Dankbaar dat hij met zoveel vertrouwen van u zijn functie van griffier mocht vervullen. Ik heb het ongelooflijk graag gedaan met veel liefde. Daar ben ik heel dankbaar voor. Ik ben eveneens dankbaar voor de mensen waarmee ik in de loop der jaren intensief mocht samenwerken binnen de griffie. Een griffier kan het niet alleen; samen waren wij sterk. Dank aan de velen in de organisatie waarmee ik contacten mocht hebben. Met de een sporadisch en met de ander intensief. Ik noem bewust geen namen, want dan ga ik namen vergeten en dat wil ik absoluut niet.

Gelet op de besluitvorming vanmiddag draag ik het stokje over aan Karin Peters. Ik kende haar al langer en u heeft uit haar CV kunnen opmaken dat zij al eerder griffier is geweest. Ik gun haar een zelfde beleving van de functie van griffier als ik die mocht beleven. Uw Staten en haar staat een professionele griffie ten dienste van bekwame en prachtige mensen. Wees zuinig op ze, zij zijn van u en zij zijn het meer dan waard, dus houdt ze in ere. Dan ga ik met een gerust gevoel weg met Karin en mijn mensen.

Tot slot wens ik u allen veel plezier in het Statenwerk. Houdt het leuk, want dat wordt nog weleens vergeten en houdt de relativering er in. Nog belangrijker dan dat wens ik u veel geluk en gezondheid toe.

Ontzettend bedankt voor het prachtige cadeau. Dat krijgt een mooi plaatsje en ik zal proberen daar een plaatje bij te krijgen waarop staat: 'aangeboden door'. Dat zie je meer in natuurgebieden waar ik graag kom. Ontzettend bedankt dat ik uw griffier mocht zijn. (Applaus)

Sluiting.

De VOORZITTER: Voordat wij toekomen aan de sluiting: de rest van het programma vervolgen wij beneden op de parterre. Daar kunnen wij wat drinken en een hapje eten. Ik ga afsluiten nadat ik één naam genoemd heb, voor diegene die zich ongelooflijk heeft ingespannen om zowel een nieuwe griffier te krijgen en het hele proces daar naartoe leiding te geven als om te zorgen dat deze bijeenkomst en dit afscheid is gegaan zoals het is gegaan. Kees de Kruijf, heel hartelijk dank voor al uw moeite. (Applaus)

Ik sluit de vergadering.

Einde van de vergadering om 16.50 uur

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht van 3 juli 2017.

De voorzitter,

De griffier,